

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7799188>

Niyazmetova Nargiza.

Nizomiy Nomidagi TDPU, Boshlang'ich ta'lim Pedagogikasi Kafedrasida o'qituvchisi.

Solijonova Niluzar.

Nizomiy Nomidagi TDPU, Boshlang'ich ta'lim va sport Tarbiyaviy ishi yo'nalishi 4-bosqich talabasi.

Xudoyberganova Bibinur

Nizomiy Nomidagi TDPU, Boshlang'ich ta'lim va sport Tarbiyaviy ishi yo'nalishi 4-bosqich talabasi.

Annotatsiya: *Ushbu maqolada pedagogika kasbining innovatsiyasi, rivojlanishi, ko'nikma va malakalarning oshib borishi, zamonaviy pedagogning fazilatlarini, pedagogning asosiy maqsadi, turli xildagi ta'limdagi yangiliklar yoritilib berilgan.*

Kalit so'zlar: *Allomalar, pedagogika, innovatsiya, kompetentlilik, zamonaviy pedagog.*

Ajdodlarimiz bizga inson mehnatining minglab ajoyib namunalari, san'at, fan, adabiyotga doir jahonga mashhur asarlarni qoldirganlar. Ular azaldan yosh avlod ta'lim-tarbiyasini O'zlarining eng muhim vazifalari sifatida ko'rganlar. Asrlar mobaynida insonga ta'lim-tarbiya berishning asosiy tamoyillarini hisobga olgan xalq pedagogikasi rivojlanib va takomillashib kelgan. Yoshlarni vatanparvarlik, insonparvarlik, Vatanga muhabbat va o'zaro hurmat ruhida tarbiyalash xalq pedagogikasining asosiy yo'nalishlaridan biri bo'lgan. Sharq mutafakkirlarining pedagogik ta'limoti hamda Ma'mun Akademiyasi olimlari yaratgan o'lmas asarlar dunyo fani va Sivilizatsiyasiga qo'shilgan misilsiz hissadir. Ular orasida Muhammad Muso Xorazmiy, Ahmad Al Farg'oni, Abu Rayhon Beruniy, Abu AN ibn Sino, Abu Nasr ibn Iraq, Abu Sahl Masihiy, Abulxayr ibn Hammor, Abu Ali ibn Miskavayx, Abu Mansur Asfiaolibiy, Abu Abdulloh Iloqiy, Abu Abdulloh al-Xorazmiy va boshqalarning asarlarida saxovatlilik, insonparvarlik, halollik, dos'tlik, Vatanga muhabbat, tabiatga nisbatan ehtiyotkorona munosabat, mehnatsevarlik, sabr-qanoatlilik, xushmuomalalik, mardlik, e'tiqodlilik, adolatlilik, sadoqatlilik, ijodkorlik, zukkolik, poklik, to'g'rilik kabi sifatarni yoshlarda tarbiyalash ta'limni to'ldirishning asosiy yo'nalishlari sifatida keltirilgan. O'qituvchilarning malakasini oshirishga belgilangan davlat talablarining mazmun-mohiyati hamda bugungi kundagi ahamiyati o'qituvchilar pedagogik faoliyati smaradorligining asosiy ko'rsatkichlari bilim, ko'nikma va malakalardan iborat ekanligini tasdiqlaydi hamda uzluksiz malaka oshirish jarayonlarida tashkil etiladigan pedagogik jarayonlarda o'qituvchilarda kasbiy kompetentlilikni rivojlantirish zaruriyatini belgilaydi. Korporativ asoslar o'qituvchilarda kasbiy kompetentlilikni muntazam rivojlantirib borish zaruriyatini aniqlovchi omil sifatida xizmat qiladi.

Korporativ asoslar o'qituvchilarda kasbiy kompetentlilikni muntazam rivojlantirib borish zaruriyati yo'nalishidagi mavjud talablar tizimi ini ifodalaydi. O'qituvchilarda shakllantirilishi zarur bo'lgan bilim, ko'nikma amaliy malakalar va muhim ahamiyatga ega bo'lgan shaxsiy

sifatlar yo'nalishida belgilanadigan talablar uning komponentlari hisoblanadi. Pedagogika so'zi atamasi" bola yetaklovchi" degan ma'noni anglatadi .Innovatsiya so'zi atamasi lotinchadan olingan bo'lib yangilanish yoki o'zgarish degan ma'noni anglatadi. Pedagogika innovatsiyasi pedagogika kasbining kundun kunga o'sib borishi yangiliklar ,zamon talablariga mos kadrlar ko'payishi ,multimedia vositalarining keng qamrovda qo'llanilishi ,AKTlardan mohirona foydalanish ,o'qituvchining metodikasi kuchli bo'lishi ,dars jarayonida bolalarni o'ziga qarata olishi ,fanga nisbatan mehri tuyg'usini shakllantirish ,fanni o'qitayotgan ustozga mehri qo'yishi ,maktabni zerikish bilan qabul qilib emas bilim oluvchi maskanni hurmat qilib unga muhabbat qo'yishi avvalambor biz pedagoglarga qo'yilgan asosiy talabdir ."Maktab-faqatgina ta'lim beradigon maskan emas,barchamiz uchun yuksak ma'naviyat beshigiga,farzandlarimizni bolalikdan boshlab kasbga o'rgatuvchi dargohga aylanishi zarur." Maktab bu bola tarbiyasini ,hulqini yaxshilashga yoki undanda yaxshiroq qilishga bilim va ko'nikmasini oshirishga yordam beruvchi maskan .Mana shu maskanda o'qituvchilar ya'ni har bir pedagog jon kuydirib mehnat qilishlari lozim .Prizidentimiz ham yuqoridagi so'zlarida maktabga alohida e'tibor qaratish kerak ekanligi haqida yozganlar.Zamonaviy pedagog - ijodkor mehnatkash, novator, sog'lom turmush tarzini yo'lga qo'yuvchi, o'z faoliyatida eng so'nggi uslubiy ishlanmalardan foydalanadi. Zamonaviy pedagog - o'z Vatanning vatanparvari. Mamlakat bizga eng qimmatli narsa - kelajagini ishonadi. Zamonaviy pedagog bolalar va ularning ota-onalari uchun oila bilan birgalikda ta'limning mas'uliyatli vazifalarini hal qilishda vakolatli bo'lishga chaqiriladi.

Zamonaviy o'qituvchining zarur fazilatlar - sabr-toqat, xayrixohlik, chunki biz nafaqat bolalar bilan, balki ota-onalar bilan ham ishlashimiz kerak. Pedagog oila bilan birgalikda ta'limning mas'uliyatli vazifalarini hal etishda hokimiyatga da'vat etilgan. Ota-onalarni hurmat qilishni, ularning fikri bilan hisoblashishni o'rganish kerak, garchi u pedagogning pedagogika haqidagi fikrlaridan farq qilsa ham.

Pedagogning asosiy maqsadi- bolaning eng kichik moyilliklarini ham rivojlantirish, tug'ilgandan boshlab har bir bolaga xos bo'lgan "Zest" ni o'z vaqtida payqash. Har bir bolaning qobiliyatini rivojlantirish qobiliyati o'qituvchining iste'dodidir. Zamonaviy o'qituvchining vazifasi: ijodiy, ijodiy, ochiqko'ngil shaxsni tarbiyalash. Natijalaringizni bashorat qilishingiz va baholashingiz, mustaqillik tashabbusini rivojlantirishingiz kerak. Har bir bolaning individual qobiliyatini ro'yobga chiqarish uchun sharoit yaratish. O'qituvchi kasbi zamonaviy jamiyat hayotidagi eng muhim va ahamiyatli kasblardan biridir. Pedagog esa bola juda yoshligidanoq muloqot qilishni boshlaydigan o'qituvchidir. Butun jamiyatimizning kelajagi esa zamonaviy pedagog kichik boshlarga nima qo'yishiga bog'liq. Ma'lumki, inson har doim o'sish va rivojlanishdadir. Shunday ekan, inson kamolotiga ta'sir etuvchi omillarning ilm ilmiy-nazariy mohiyatini barcha pedagogik jamoa rahbarlari to'g'ri tushumishlari lozim. Har bir o'qituvchi o'z pedagogik faoliyatini turli xil sharoitlarda va jamoa tashkilotchilari hisoblangan insonlar ta'sirida amalga oshiradi. Bilim olishga bo'lgan ehtiyoj yetarlicha shakllantirilsa, o'qituvchilarda o'zi tanlagan kasbga oid yangiliklarni, fan-texnika yutuqlarini, tabiat sirlarini, dunyo voqealari va ularning kelib chiqish sabablarini, mustaqillikning ahamiyati va zaruriyatini, umuminsoniy qadriyatlar va milliy urf-odatlarini hamda o'tmish va kelajakni o'rganishga qiziqish shakllanadi, irodaviy harakatlar vujudga keladi va bu o'z navbatida, o'qituvchilarda kasbiy kompetentlikni rivojlanishiga xizmat qiladi.

Bugungi kunda ta'lim muassasasi o'qituvchisi uzluksiz innovatsion izlanishda bo'lishi, fikrlashi, vaziyatga ko'ra o'z kasbiga bo'lgan munosabatlarini o'zgartirishi, shuningdek, boshqalarda ham innovatik g'oyalarni shakllantirish asosida faoliyat ko'rsatishi zarur. Bu o'z navbatida o'qituvchilarning kasbiy qiziqishlari ko'lam ini kengaytirishga, ya'ni ularning adabiyotlar o'qib o'rganishdan to nazariy psixologik-pedagogik va fundamental tadqiqotlar olib borishiga ham imkoniyatlar yaratadi. Yaxshi ilmiy pedagogik tayyorgarlik innovatsion faoliyatning samaradorligini ta'minlaydi. Innovatsion jarayonlarda faol ishtirok etuvchi o'qituvchilar muntazam ravishda o'zini-o'zi rivojlantirishi va ta'lim-tarbiya tizimini takomillashtirishining katalizatoriga aylanadi, ya'ni mazkur jarayonlarning tezlashishida muhim ahamiyat kasb etadi. O'qituvchilarning pedagogik va ilmiy-tadqiqot faoliyatlarini faollashtirish ularda innovatsion faoliyat ko'rsatish ko'nikmalarini shakllanganligiga bog'liq bo'ladi.

Shunday ekan, ta'lim mazmuniga yangiliklarni kiritish, ta'lim jarayonini tashkil etish va uni boshqarishda ilg'or pedagogik texnologiyalar va innovatsion metodlarni qo'llash, o'qituvchilarning ilmiy-pedagogik asoslarda malakasini oshirish va qayta tayyorlashni amalga oshirish bilan tavsiflanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

I.s.t.turg'unov, b.x.daniyarov, m.a.umaraliyeva, sh.s.shodmonova, sh.m.turg'unova, h.m.tojiboyeva. "o'qituvchilarning kasbiy mahorat va kompetentligini rivojlantirish"

"Sano-standart" nashriyoti Toshkent- 2012. 37-83 betlar.

2.terabayt.uz, minikar.ru, fayllar.urg, bolcheking.ru.